

ARXIU HISTÒRIC DEL COAC

Diorama del pla Macià, exposat el 1933, realitzat pel Grup d'Arquitectes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània (Gatpac)

El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya commemora els 50 anys del seu arxiu amb una exposició de plànols i dibuixos

Els somnis irrealitzats

JOSEP PLAYÀ MASET
Barcelona

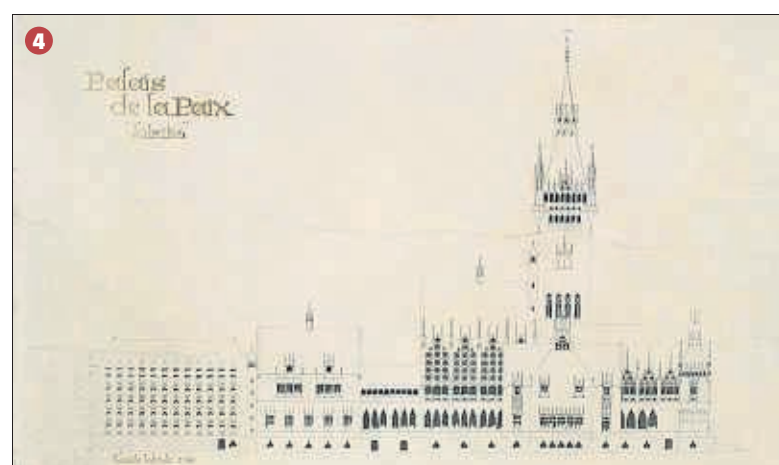
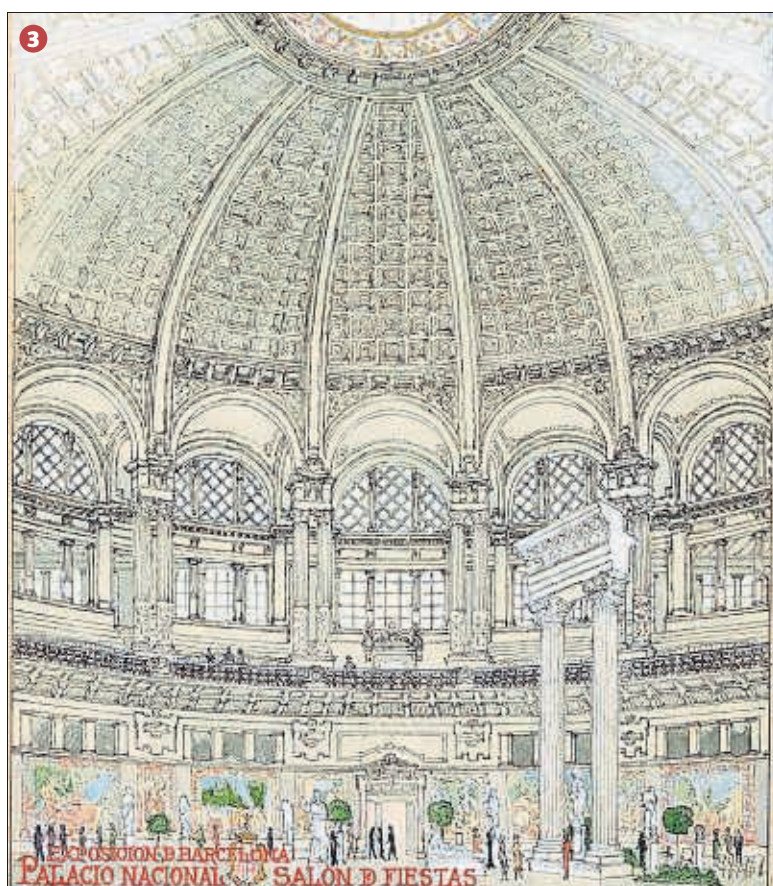
El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya celebra els 50 anys del seu Arxiu Històric amb una exposició, a la seu de la plaça Nova de Barcelona, on mostra 130 plànols i dibuixos de noms tan il·lustres com Gaudí, Domènech i Muntaner, Bohigas, Bonet Castellana, Coderch, Corretja, Figueres, Isozaki, Martinell, Masó, Moneo, Rogent, Solà-Morales... Aquest arxiu es convertirà aviat en la primera secció de l'Arxiu Nacional de Catalunya amb l'objectiu de millorar les tasques de descripció, conservació, digitalització i difusió dels seus fons. Els dos milions de documents que reuneix, més les 180.000 fotografies i 30.000 llibres, seran a més la base del futur Museu d'Arquitectura de Catalunya, que de moment i a falta de recursos, avançarà com una realitat virtual sense un espai físic. Tot seguit, una petita selecció de projectes que majoritàriament va quedar en l'oblit i que ara es poden veure a l'exposició (oberta fins al 6 de gener).

El diorama del Gatpac

El 1934 els arquitectes del Gatpac van dibuixar un diorama d'1,47 x 6,60 metres sobre la Barcelona del futur que és una de les joies de l'Arxiu Històric. La ciutat havia arribat al milió d'habitants, requeria nous espais per estendre's i la massificació del Raval imposava una solució "quirúrgica". El diorama mostra des de tres grans gratacels davant mateix del mar, que allotjarien la City, segons idea de Le Corbusier, fins a les noves urbanitzacions amb illes de 400 metres quadrats o el Museu del Creixement Il·limitat (museu, ubicat a Montjuïc, amb edificis en forma d'espiral pensats per allotjar futures ampliacions). El diorama és una donació de l'arquitecte Raimon Torres del 2006. Tant aquest projecte com el de la Ciutat de Repòs i de Vacances, que també s'exposa ara, es van veure truncats per la Guerra Civil.

Gratacel al cor de la ciutat

La família Sellés Miró, de Barcelona, "amb el beneplàcit del rei Alfons XIII", va encarregar el 1918 als arquitectes nord-americans John Mead Howells i James Gamble Rogers un edifici per a la cantonada de Pelai amb plaça de Catalunya. La proposta va ser un gratacel de 120 metres que en aquell moment gairebé doblava l'alçada de l'edifici

1. Gratacel. Maqueta actual a partir de la foto i els plànols del gratacel projectat a la plaça de Catalunya el 1918 per dos arquitectes nord-americans.

2. Habitatges. Després de

l'Exposició Universal del 29 es van fer diversos projectes per a la zona de Montjuïc com aquests blocs, estil Eixample.

3. Sala de festes. Perspectiva interior d'una sala de festes

proposada el 1927 per a la sala oval del Palau Nacional.

4. Seu judicial. Alçat de la façana del Palau de la Pau, per a la Haia, segons un projecte presentat el 1906.

arquitecte Peter Harnden, que va obrir despatx a prop de París amb Lanfranco Bombelli. Un d'aquests pavellons va ser el del Departament d'Agricultura dels EUA a la Fira de Mostres de Barcelona. Al dibuix, del 1956, van col·locar a la teulada d'aquesta construcció unes grans lletres: USA. L'edifici no s'ha conservat, però sí altres cases que van construir a Cadaqués, on van arribar els dos arquitectes el 1956.

Sala oval per a les festes

Els arquitectes Pere Domènech Roura –fill de Domènech i Muntaner–, Pere Cendoya i Enric Catà van dissenyar el 1927 la perspectiva interior de la sala oval del Palau Nacional de Montjuïc, convertida en una sala de festes. Aquest espai, avui seu del MNAC, ha acabat sent utilitzada ocasionalment per a alguna festa, fins i tot per a casaments. Els tres arquitectes van incloure en el dibuix unes columnes neoclàssiques. Antoni Tàpies, anys més tard, hi va voler instal·lar una escultura en forma de mitjà. Sense èxit.

El Palau de la Pau, a la Haia

Josep Puig i Cadafalch i Josep Goday van participar sense èxit en un concurs per construir l'edifici del Tribunal de la Haia el 1906. No el van guanyar, però s'ha conservat l'alçat de la façana d'aquest Palais de la Paix. També s'exposen a la seu del COAC altres dibuixos d'àmbit internacional sobre edificis de São Paulo, de Xavier Busquets; de Toulon, d'Emili Donato; de Montecarlo, de Fernando Higuera; de Bogotà, de Pepe Llinàs; i de Bordeus, d'RCR.

Urbanització al costat de les fonts de Montjuïc

Després de l'exposició del 1929 es va fer un concurs per planificar el passeig entre la plaça d'Espanya i les fonts de Montjuïc. Aquí es mostra el projecte de Jaume Torres Grau, del 1935, amb edificis tipus Eixample a un i altre costat, on ara hi ha la Fira. Altres arquitectes van optar pels gratacels, com Rubió i Tudurí, o els edificis racionalistes del Gatpac. Segurament tots milloraven la urbanització actual. ●

més alt d'Europa. A la part baixa, segons un esquema molt novaiorquès, hi havia l'estació de tren i comerços i als pisos superiors, oficines. No va prosperar i només se'n coneixen plànols i fotos, a partir dels quals es va fer fa uns anys una maqueta que és la que ara s'exposa. Aquests dos arquitectes van guanyar el concurs per a l'edifici del *Chicago Tribune*. Mig segle més tard, un altre archi-

tecte, Bosch i Aymerich, va dissenyar un gratacel no tan alt per a la mateixa cantonada però tampoc no es va construir.

Pavellons del pla Marshall

Després del final de la II Guerra Mundial, el govern dels Estats Units va decidir construir una vintena de pavellons a les grans fires europees. Els va encarregar a l'ar-